

záleželo Istivé jednání a předstírání obžalovaného; vytýká, že rozsudek jest v tomto směru nejasným, neúplným a trpí nedostatkem důvodů. Výtky jsou liché. Nálezací soud zjišťuje, že obžalovaný Istivě, t. j. nepravdivě předstíral v říjnu 1920 civilnímu geometrovi Karlu J-ovi, že mu dodá po 10 kg hrachu a čočky, na něž si vyžádal 334 K zálohy, že však nedodal ani zboží, ani nevrátil peněz, ačkoliv sliboval nejprve, že dodá zboží do 3 dnů, později do týdne v N., pak znova, že dodá zboží v určitý den do hostince v B. a ještě před hlavním přelíčením, že vrátí peníze. Rozsudek zjistil, že obžalovaný jednal tak nikoliv proto, že nemohl zboží sehnati nebo že neměl možnosti peníze vrátiti, — obhajobu obžalovaného, který tvrdil opak, soud výslovně odmítá jako nepravdivou, — nýbrž že od počátku neměl úmyslu, objednané věci dodati, že mu šlo jen o to, by vylákal zálohu. Z uvedeného jest zřejmo, že rozsudek zcela jasně vyslovuje, v čem shledává Istivé předstírání stěžovatelovo; svůj výrok odůvodňuje náležitě poukazem na svědecké výpovědi Karla J-a staršího i mladšího, které vyvrátily obhajobu obžalovaného. V čem by spočívala tvrzená neúplnost rozsudku, stížnost nepraví. Po stránce věcné namítá stížnost, že jde o civilně-právní poměr, nikoliv o trestný čin. Ke Istivému předstírání prý se vyhledává, aby se pachatel vydával za něco jiného, než skutečně jest; v tomto případě prý obžalovaný vůbec ničeho nepředstíral, jednal v poctivém úmyslu, zboží dodati. Avšak Istivé předstírání nevyhledává zvláštní jen těžko seznatelné Istivosti, stačí, bylo-li jednání v tom kterém případě způsobilým k oklamání; stačí zejména dle okolností i pouhé nepravdivé tvrzení, zvláště tam, kde není možno neb aspoň obvyklo, přesvědčiti se o pravdivosti takového tvrzení, kde důvěra je nutností nebo zvyklostí. Za Istivé předstírání dlužno pokládati také přípověď nějakého plnění, když slibující byl hned předem odhodlán neplniti, jak tomu bylo v tomto případě; obžalovaný, povoláním obchodní jednatel, sliboval nepravdivě, že dodá zboží, ačkoliv od počátku byl rozhodnut nedodati; vydával se za řádného obchodníka, jenž chce dostáti převzatému závazku — a oklamal svými planými sliby zákazníka, který neměl příčiny mu nedůvěřovati a přesvědčovati se o pravdivosti jeho tvrzení. Svým Istivým předstíráním uvedl Karla J-a v omyl, by ho poškodil na majetku. Že jednal v úmyslu podvodném, rozsudek zjišťuje. Pouhým popíráním tohoto úmyslu neprovádí zmateční stížnost materielně — právního důvodu zmatečnosti.

Čís. 806.

Svádění k neuposlechnutí povolacího rozkazu (§§ 48, 56, odstavec druhý, branného zákona republiky Československé ze dne 19. března 1920, čís. 193 sb. z. a n.) nelze se již dopustiti, jakmile byl branec presentován a presenční službu nastoupil; přichází tu v úvahu zločin dle § 222 tr. zák.

(Rozh. ze dne 21. dubna 1922, Kr I 1071/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného Václava T-a do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 28. června 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle §§ 56 a 48 zákona ze dne 19. března 1920, čís. 193 sb. z. a n.

Důvody:

Dle odstavce čís. 5 § 281 tr. ř. kárá stížnost, že rozsudek jest nejasný a neúplný a že odporuje sám sobě; tyto vady shledává stížnost v tom, že rozsudek se nevyslovuje přesně a určitě o tom, byl-li František Š. 13. prosince 1920 k vojenské službě v Praze presentován čili nic, a za jakým účelem a jakým způsobem byl povolán do T., dále v tom, že si rozsudek odporuje, zjišťuje nejprvé, že František Š. nastoupil dne 13. prosince 1920 službu vojenskou v Praze a hned potom, že dostal se dvěma branci poukaz, aby (nastoupili) odjeli za vojenskou službou do T. a tam se u vojenského velitelství do 16. prosince 1920 přihlásili. Stížnosti dlužno dáti za pravdu v tom, že rozsudek jest nejasným a že trpí vnitřním rozporem. Obě vady spočívají v tom, že z rozsudku není nad veškeru pochybnost zřejmo, zda nastoupil František Š. presenční službu v Praze či měl ji nastoupiti teprve v T. Poněvadž se presenční služba nastupuje jen jednou, nemohl ji Š. nastoupiti postupně v Praze i v T. Pro otázku viny má okolnost presentace význam potud, že přečinu dle §§ 48 a 56, druhý odstavec, branného zákona (neuposlechnutí povolacího rozkazu a svádění k němu) nelze se již dopustiti, jakmile byl branec presentován a presenční službu nastoupil. Přes to však vytknuté vady nemohou přivoditi rozhodnutí, pro obžalovaného příznivějšího, což je základním předpokladem pro uplatňování opravného prostředku se strany obžalovaného. Stížnost stojí totiž na stanovisku, že Š. nastoupil vojenskou službu v Praze, že byl 13. prosince 1920 presentován a že jako zařazený branec nemohl býti po svém zařazení (13. prosince 1920 večer) předmětem přečinu dle §§ 48 a 56, druhý odstavec, bran. zák. Tento náhled uplatňuje stížnost s hlediska čís. 10 § 281 tr. ř.; při tom však přehlíží, že svádění (třeba bezvýsledné) zařazeného brance, tedy osoby vojenské, která vykonala již vojenskou přísahu, k neuposlechnutí vojenského rozkazu, zakládá zločin dle § 222 tr. zák. V tomto případě zjišťuje rozsudek, že branec Š. po svém zařazení (nastoupení služby v Praze) dostal rozkaz — rozsudek praví neodborně »poukaz« — aby odjel s jinými ještě dvěma branci do T. za vojenskou službou a tam se přihlásil do 15. prosince 1920 u příslušného vojenského velitelství. Obžalovanému bylo známo z vlastního sdělení Š-ova, že má jeti (dle daného rozkazu) za vojenskou službou do T., a přes to ho úmyslně přemlouval, aby na vojnu nejezdil, tedy daného služebního rozkazu úmyslně nesplnil. Osoba vojenská, která se zdráhá neb úmyslně opomene, vykonati daný rozkaz služební, dopouští se zločinu dle § 149 tr. zák. voj.; kdo ji k tomu svádí, třeba bezvýsledně, dopouští se zločinu dle § 222 tr. zák. Vychází-li tudíž v tomto případě napadený rozsudek z předpokladu, pro obžalovaného příznivějšího, že totiž nebyl Š. presentován v Praze 13. prosince, nýbrž že měl býti presentován teprve dne 16. prosince 1920 v T., a shledal-li v přemlouvání obžalovaného, aby Š. na vojnu vůbec nejezdil, tedy aby povolacího rozkazu neuposlechl vůbec a zvláště ne do tří dnů po uplynutí stanovené lhůty, která se končila 19. prosince 1920 — pouze přečin dle §§ 56 a 48 bran. zák., nemůže si obžalovaný stěžovati, že se mu tímto posouzením věci stala křivda, ježto, kdyby byl soud vycházel z druhé alternativy, o kterou se opírá zmateční stížnost, že se presentace stala dne 13. prosince v Praze, byl by přišel v úvahu trestný čin mnohem těžší, než kterým byl uznán

obžalovaný vinným, totiž zločin dle § 222 tr. zák. Předpokladem zmateční stížnosti obžalovaného jest však, aby zde byla možnost, přivoditi rozhodnutí pro obžalovaného příznivější. Této možnosti v tomto případě není, pročez nezbyvalo než zmateční stížnost jako neodůvodněnou zavrhnouti.

Čís. 807.

Výrok k nováčkům, že nemusí narukovati, jest »naváděním« ve smyslu § 56, odstavec druhý, branného zákona republiky Československé ze dne 19. března 1920, čís. 193 sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 21. dubna 1922, Kr II 722/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu ve Znojmě ze dne 20. srpna 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem dle § 56 odstavec druhý zákona ze dne 19. března 1920, čís. 193 sb. z. a n. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Po stránce formální vytýká stížnost, že výrok nalézacího soudu jest co do rozhodujících skutečností nepřesným, ježto prý zjišťuje, že stěžovatel se vyjádřil, že rekruti nemají, po případě že nemusí dne 12. října 1920 narukovati, kdežto svádění k nenastoupení presenční služby možno spatřovati pouze ve slovech, že nemají narukovati. Vytýkaná nepřesnost — čímž míněna asi nejasnost — nedotýká se rozhodující skutečnosti. Přečinu dle § 56, druhá věta II. odstavec, a § 48 branného zákona se dopouští, kdo: — byť i bez výsledku — navádí odvedeného brance, by neuposlechl povolávacího rozkazu k nastoupení presenční služby do tří dnů po uplynutí stanovené lhůty. Stížnost jest na omylu, majíc za to, že výrok, že rekruti nemusí narukovati, není naváděním, a to prý proto, že výrok takového znění není projevem úmyslu mluvčího, zdržeti brance od narukování, nýbrž pouze projevem osobního mínění, který kdokoliv může co do jeho správnosti přezkoumati, zvláště připojuje-li mluvčí hned důvody, jak to učinil stěžovatel větou, že dle jeho informací nastoupení služby závisí na splnění určitých požadavků politických. Určitého, nepochybného projevu, že mluvčí chce a k tomu radí, by jiná osoba naznačeným jím způsobem jednala nebo se zachovala, vyžaduje pojem vybízení nebo vyzývání. Pro pojem navádění stačí, vyvolává-li mluvčí — byť i neoznačoval výslovně určité jednání neb opomenutí jiné osoby za výsledek jím chtěný — jinak i v této osobě pohnutky a podněty, kteréž účinkují nebo mohou účinkovati na vůli této osoby v ten směr, že se rozhodne pro jednání neb opomenutí, o které mluvčímu jde. Výrok, že rekruti nemusí nastoupiti vojenskou službu, obsahuje v sobě tvrzení, že rekruti opomenutím, službu tuto nastoupiti, neporuší žádné povinnosti a že tedy nedopustí se ovšem ani žádného trestného činu. Tento výrok tudíž působí na úvahu rekrutů o této otázce ve směru právě uvedeném, pročez dlužno jej pokládati za nebezpečnější a následkem toho trestnější čin než prosté vybízení nebo vyzývání rekrutů, by vojenskou službu nenastoupili, neboť